ԱԶԳԱՍԷՐ

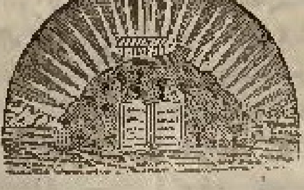

ՈՒՍՈՒՄՆ ԱՌՆԷ ԶԱԶԳ ԵՐՋԱՆԻԿ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ.

ՀԱՏ. Գ. ԹԻՒ 56. ԿԱԼԿԱԹԱ 1846 Սեպտեմբեր 5.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ

Լսի թէ Տէրութիւնն որոշեալ է 50,00,000 Ռուփիս վասն բարեզարդման Մայրաքաղաքիս Կալկաթայ. բառնալ՝ ի փողոցս ընդլայնել զնոսին, եւ յատակագծել Չիթփորայն, եւ Բալլիգաւնջն.

Լսի նա եւ թէ Պարոն Հալիտէյ խորհրդականն Տէրութեանն գրեալ իւր առ ընկերութիւն վաճառականաց հարցանել զկարծիս եւ զհաճոյս նոցա՝ ի մասին այսորիկ, եւ նոքա խորհին ժողով գումարել ի միասին եւ գրել, ա[illegible] անընդմիջապէս հետեւեալ ի [illegible] կերպաւորութիւն գործոյն.

Եթէ ճշմարիտ իցէ այս, ուրեմն յառաջացեալ ազատութեան Ազգիս մերոյ ի մասին այսորիկ. քանզի եթէ որ յառաջ մերժանել խնդիր մատուցին Տէրութեան կամ խորհրդարանի նոցա՝ ի սակս ընդարձակութեան եւ մաքրութեան փողոցաց թաղիս Հայոց, անտարակոյս հաւատամք՝ զի յառաջ երթալոց էր ի մեծագոյն օգուտ կենաց եւ կարեւորաց հասարակութեան մերոյ. — Եթէ մեր գիւղական չթուլացանիցէ իւր [illegible] կան ինչ ինչ.

— Վերջերս [illegible] Բարսեղեանց ընկերութիւն ի Միրզափուր, հանդերձ գործովքն ի ձեռս խաբեաց. Բայց եթէ եւ այս իցէ ճշմարիտ կամ ոչ, որոշակի գիտել ոչ կարեմք. բայց ասեն՝ նախ քան զայս հրատարակել զվերատեսչութեան նոցա, ապա [illegible].

— Ուրախութեամբ հրատարակեմք, զի թիւ [illegible] ընկերութեան Ալեքսանդրեայ, որ ընդ [illegible] հաղթեաց [illegible]

միայն և ոչ քան զոր կամ աւելի ։

—Ամենայն ազատ տէրութեան և հասարակութեան համալսարանաց Անգ-ղիոյ ընծայեցաւ · զմարմ Եղիդոսա-րութեան, բարեգործ լինելովն և Կա-ռավարութիւն Արեւելեան Հնդկաս-տանի զանձ օրինակին Հնդկաց ։

—Ասի թէ խաղաղութիւն և ողջու-նի չնոյնութք եղերաց Գամդակի ի Սորանդլին բանակաց են ի մէջ ։ Երանի թէ որ յառաջ, զի չէ՛ որ ոչինչ օգտակարագոյն իցէ գբա-ղոքն պոլոտոյ՝ քան զոյամյնի ժամ-բալից կորուսոն և խառնուածոց ։

—Պարոն Կոս Փոխնորդական, յետ չափելոյ զերկրին Փամբեդամակը-րոմայ՝ յառաջանալոց է չափել և ըդ-գետին կորուածոց Մարոքաղաքին [illegible] ։ Նախապատրաստք լինին կրկնաւոր Պարոնայք, որոց գե-տին աւելի լիցէ քան զորոշեալն ի գիտունս հարկաւ։ զի մի ըստ հարկաւ-որելոյն, գործադրելոյն և ի ձերոյ բարդերամ ։

—Գրեն ի Փոսոփայինոն, որ ՚ի բե-րան Գանգեսի զան ՚ի վայր Պ. Բիջոււը թէ ՚ի 15 մարտի ամսոյ որք և-րեք ոչք բարձեալ աննէին զորեր ի Փոտրանին Փարն Պայնսոյ, խարխապե-ցին դհաւ՚ն և եղին ի ցամաք ՚ի խնդիր կրակի · [illegible] մի ահաւորին մեծութեամբ յարձակեալ կարաւ զնա և տարաւ ՚ի բաց ։ Մնացեալքն ՚ի նաւաստեաց [illegible] համարեցան [illegible] ՚ի փախուստ և զերծան ։ Ի 11 նո-յեմբ. աւուր եւ՝ մի այն նաւաստեացս պատահեցաւ. Ամենայն Աստծոյ, բայց անվնաս պրծաւ ։

—Նոր խմն Հնդիկ որոց էր ակտա-նի հրատարակել Սուրբ [illegible] Գոռքին՝ ահաւոր [illegible] որ [illegible] ձանել յա-զատ պատրաստութեան մարդոյ աս-

անձն էր, աու ընկեր էր, և աւ Աստուած էր ։ Բայց Խնդրելեան, կարծ խրատակ յառաջ բերէ · զի թէ Հնդիկք փոխանակ ՚ի բնդու՛մ զլուխն ծառայելոյ զխոստովութիւն և զհարցու-թիւն Աղբերն և զմիանձնա արարցո-ցանելոյ մարմնականն ՚ի մի կամ յեր-կուս զխոստոր նիւթ և միջոցս, ա-ռաւել [illegible] առնելին աղխին՝ քան թէ պատմեսցեք ։

— Յորդութիւն դեսպան [illegible] տարոսս [illegible] գործոց և մարդ-կան Աւստրալիական ՚ի մեծ · և զմեծ-ցեալն ի Թշուառութիւն կորուսց և կորստեանց ։

— Գրեն ի Փոքնջարոյ թէ Մոլլա Աղայ Պ[illegible] Միհան Պարեզ Շահ և Միհան Սալ[illegible] 25,000 զօ-րօք ժամանեցան յաղթութիւն Յիս-ուսփզմեալց · որոց ընդ յառաջ ել Շերմենդ զօրօք Միկոյ, և ճակատ յարդարեալ ի Սեմհայուր՝ մեծ կո-տորած հասոյց զօրաց թշնամեաց, և զմնացեալսն հալածական արարեալ մին-չև յամրոցն Կոմերայ ։ Միւս ճա-կատ յարդարեցաւ ի Պ[illegible] [illegible] հրկիզն յաղթող լեալ Միկաց՝ հալա-ծական արարին զթշնամիս և հրձիգ եղեն ՚ի չինս նոցա ։ Ասի նաև թէ Աղուանք միաբանեալ ընդ Յիս-ուսփզմեաց խորհին յարձակել ՚ի վե-րայ Միկաց ։

— ԲՈՍՏԸՆ· Լրագիր Դ[illegible] [illegible] [illegible] ազգաւ ընկալաւ յամենէ զմեծա ընդդէմ Բախտակայ [illegible] ՚ի մեծաց պարտուց իւրոց ։ Յառաջեալ ընդ այս Բախտակայ Մեծկոյ ՚ի վար-ձու կայսր զօրամիման անձն կախար-դութեամբ կարուանէր զԼ այս · Բայց եղեւ ՚ի գերի եւ [illegible] փոքր բանդ[illegible] ՚ի գերի եհան զնա [illegible] վարձուցին, [illegible]

ցոյց զնաշխուն պտղալիցն իւրոց, և մարմնոյ անխառնութեամբն ընկալեալ 'ի Բալատնար սնեալ՝ ծաղկեցաւ 'ի կերպարանս աստուածեղական մեղուացն. եւ 'ի հայրենեաց և չքնաղ ասա և անէ պատուրս ինչ՝ զարդու. ուղղակի գեղ 'ի տունն Յակոբայ, և զպտուղ նորա զուշակելով յիւրն յաւիտենականաց զուշ և զուրաշն բարձանցն. Այս որպէս թէ 'ի հանդերձեալ չարեաց ապահովել կամելով զնա, ակնու զաւանն պաշտօնեացն զիւրումս, և յետ այլի այլի խնդրոցնոր մատուցանմանց և արարողութեանց՝ մտացյ նմա օշարակ վերջնոյ. հաւատարմացուցանելով թէ զնին երկուց ժամուց չտասուածն պաշտպան երևեալ նմա, պատասպարելոյ է զնա զերեւեալ կոյսն զօրութեամբ. Բայց ոչ չասացաւ՝ և ոչ պատասխանատուութիւն նորա. Այսպէս մահապարտելոյն ասրաձեալ յերկինս արդարոցն՝ անեղն և անէ մահուցեալ գեան՝ 'ի հասակի 25 ամաց. յորեան տապաստա հանգուցելով զայլն և զբազմութիւն որդւոց նորա. Կայսերարանեալ Բաղհանեանն ազգիս և Բաշխաւոր օծեալ. բայց թէ և արա բազ մեռ յանցաւորաց անդրաուհան արձանելոյն, զայսմանէ լեռն չէն. Այլ զայն աւ տեղեաւս հարեանցն ծանուցանել՝ ոչ կանդակեմք. թէ յաշխարհին Հնդկաց՝ կենաց բազմացս մեռանին այսպիսակ խաղաղութեամբք.

Բնաստիրական

ՅԱՂԱԳՍ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԴՈՅ.

ԿԱՅ պատմութիւն ինչ համբաւեալ բժշկի միոյ, որ տուեալ էր չորս կանոնս վասն պահելոյ զառողջութիւն.

Յորժամ մեռաւ բժիշկն, մատեանք նորա վաճառեցան. և մի 'ի նոցանէ, որ ասէին պարունակել զմեծագին խորհուրդ վասն առողջութեան, զոր և չէին թողեալ ումեք բանալ և տեսանել, վաճառեցաւ մեծաւ գնով.

Իբր յորժամ՝ գնողն առաւ զայն 'ի տուն իւր՝ և եբաց, 'նախ տխրեցաւ յոյժ, զի ոչ եգիտ 'ի գիրսն ասացեալ քան զչորս կանոնս միայն պարունակեալ. այլ խորին իմաստութեամբ յառաջ բերեալ զպահպանութիւն չորից կանոնացն, որով ասացաւ նոա զառողջութիւն, յորմէ երկար ժամանակ զերծեալ էր. և այսպ բազմիցս խոստովանէր լինել զիրքն այն երժանագոյն յամենայն զնուածս իւր.

Հետադայքս էին չորեքին կանոնքն.

« Պահեա զգլուխ քո սառն. Պահեա զոտս քո ջերմ. Կեր սակաւաթիւ. Օտարեա 'ի քոյ կանոնին.»

Այսուքիկ սակս կանոնս բովանդակեն բազում և ասուել ինչ քան զոր երևեին 'ի նախկին տեսութեան; և սակաւուք բացայայտեն այսոքիկ. — Հայպահեա զգլուխ. Ամենայն ախտք վնասեն զգլխոյ մասնաւոր են յոյժ, յառաջագէս վասն մտաց. և և իցէ թէ եւ տեսակ արտաքսեաց զգլխոյ բարբոք է՝ թէ 'ի տաքութեան և թէ 'ի դեղերի. Այսուքիկ մանկունք որոց հերք զգլխոյ թխեցուցեալ են, և նոքին առանց զգեստուցն գլխարկի՝ առնել առողջ մեան քան զհասարակութիւն մանկանց. Մարդիկ ա- 'ի պահել զգլուխս իւրեանց սառն, պարտին 'ի բաց կալ յամենայն չափազանց ուտելեաց, և պահել զչափաւորութիւն յամենայն տեսակս հեշտութեանց. Բաղմականք և արբեցողք մարդիկ՝ ընդհանրապէս ունին ջերմ գլուխս, և զուգելոյն նուաղեցեալ. բարկացողք և անհամ-

բերք զուրկ են ՚ի կատարեալ առաքինութենէ, և նմանապէս յանդորրութենէ մտաց ։

2 . Վերոյ արուեստն ասաց ։ Աշխատութիւնք և արդարադատութիւնք հարկաւոր են առ այս ․ զի ամենայն պատրաստիչք մարմնոյ ընթացին հաւասարապէս ։ Զգուշանալ պարտին մարդիկ ՚ի խոնարհութենէ առելն , և յորժամ ուժք լիցին թուլացեալ , պարտին փութով այնքան սրբել և ձգել զնոսա մինչև շարժել և զօրանալ , և ապա առնել զգուշալոյս և զխոշիկս անձանց ․ կամ թէ ջերմ ջրով լուանալով զոտս և ջնջեալ ապա մտանել ՚ի մահճս ։ Բայց սովորական է անառողջութեան , զոր ՚ի միտ առնել պարտ է քան թէ հոգալ դժուարութիւն ։ Անառողջութիւնս այս առնէ զզգայնս յանհամբերութենէ , և ՚ի յանկարգ կացութենէ առանձնոց և փորձանաց ․ նոյն կիրառք զորս յիշեցաք վասն հով սահելոյ զգուշիլն՝ կայեալ օգնեսցէ առ ՚ի ջերմ պահել զայս լաւ պարտաւորին ․ այսինքն է , չափաւորութիւն ըմբութեան ։ Մարդ անչափաւոր և անզգոյշ կամ չափաւորեալ , ոչ միշտ հաստատուն ունի զառողջութիւն ․ և որովհետև ամենայն մարդիկ կարեն հեռանալ յայսպիսի ախտալոյ ընտրութեամբ , այլ և որք ունին զայսպիսի ըմբռնութիւն՝ կարեն է այնպիսի ընդդիմանալ և հրաժարել յայն պիտոյից ․ եթէ կամիցին միայն , վասն որոյ խնամութեամբ առողջ. թէ առողջութիւն ամենայն մարդոց ՚ի ձեռն իւր է ։ — 3 . Առակաւ ընթրիս ։ Նշան առողջութեան է յորժամ մարդիկ ունին զգայութիւն առաւել յախորժակս ընթրիս , և այս անկարգ ախորժակք ունին առաւելորդ դիւրամարսութիւն ․ Նախնիք ժամանակի՝ թէ պէտս վաստակել իմն , այլ առողջութիւն էր ուտել յետոյս , վասն որոյ հետազօտ երեկոյին առաջին հատորակոյ առաւ ․ ինն էր յաջորդի ժամանակին ըստ խառնութեամբ ։

Օ նոր ձմուռն առ ժամ մի ,

Օ նոր ընթրեաց ձեռն մերձ մի ։

Ըստ որում ոգւոյն՝ մեակ չափաւոր կերակուր մնայ բաւէ վասն անձանց , և օգտակար առողջութեան ։

Օ նոր կերակրոյն հաշտեցն է սակաւի հանգստութիւն , և զնոս այնորիկ հարկ է աշխատութիւն ընդ երկար ժամու , և ապա սակաւ ընթրիս այսպիսին՝ այնքան միայն որով , զի չխանգարեսցէ զարթուցութիւն մարսողական զօրութեան ։ Նոքա որք անչափաւորեն ուտեն ընթրիս , ծանրան նոքին , և նոքին անհանգիստ ; անտարակոյս յառնեն ՚ի քնոյ , լինին թոյլ և թմրեալ , անդորր և խռովեալ , ունելով զգուշեր ջերմացեալս և զոտս սառուցեալս , և զանհանգստութիւն կերակրոյ և աշխատանաց ։ 4 . Ել կանուխ ՚ի քնոյ ։ Ոչ այս լինի է առաւել օգտակար առողջութեան՝ քան յառնել ՚ի քնոյ կանուխ ․ Ամենայն Բժիշկք ունին զայս կարծիս , և ամենայն մարդիկ որք ՚ի հասակ ծերութեան են հասեալ , որոշին յամենայն ամս վասն կանուխ յառնելոյ ՚ի քնոյ ։ Սոյն մարդիկ հեշտութեամբ կարեն խնայել թէ որքան ժամանակ հանգստութեան պիտոյ է իւրեանց , և յամենայն գիշերի պարտին քնոյ ՚ի մահիճս որպէս և յառնել ՚ի առաւօտեան ժամու ․ և չարաշահութիւն այսորիկ ՚ի սակաւաւոր ընթրութիւն ինն երկիցն՝ այնքան միայն հանդարտել , որ քան ընթրութիւն պահանջէ ․ Իբր յորժամ այս իմն առ վերութիւն մտածութեան ընթրութիւն

եղկելի մարդոյ , ոչ սակաւ անձնատու-նելի քան թէ անօգուտ և վնասակար լեալն 'նոցա' որ ք անգամ մի տեսեալ ըզ լոյս առաւօտեան վերստին դարձու-ցանեն զերեսս 'ի բարձ իւրեանց . և ասիցեն " մութք եւ քուն . մութք եւ հանգստութիւն ;" — Որքան կանխեկ հանգչիս , այնքան կանխեկ յառնես և լինիս առաւել շահաւէտեալ . ժամ մի քնոյ 'նախքան զկէս գիշերին արժէ զերկուս ժամն զկնի կէս գիշերոյն, այս ճշմարիտ է և հասարակոյն ծանօթ , այլ և ոչ է հանդուրել թէ ժամք եր-կու լինք առաւօտն յղացէ զանկչի կարա-տեան միոյ ժամու գիշերոյ . Անքնու-թիւն գիշերոյ վնասակար է, 'նմանա-պէս և քուն առնչևան , Եթէ պա-տահիցի անքուն լինել ժամս ինչ 'ի գիշերի՝ բարւոք է 'ի միւսում՝ գիշերի երթալ 'ի մահիճս ժամ մի կամ երկուս կանխեկ . քան թէ յառնել 'ի քնոյ անժամանն քնք առաւօտն ;" —

Թարգմանութիւն Մ . Ն .

ՋԻՆ ԲԼԵՕ

ԴԼՈՒԽ Բ.

Յորդորն ատենեկալեան՝ որոյ դիպուածքն Ջին Բլեօ 'ի գեղջն 'ի Պէնետէկը . ուր ծնեալ ա-ռաջին հանգեաւ 'ի մայրն անդր և ելեալ որդեգրեալ առն եկեր գոհութիւն ։

Ահա ուրեմն եա արտաքոյ Օվեեդ-ղոյ 'ի վերայ Ճանապարհին Պէնեա-ֆորայ՝ 'ի մէջ պաշտամնայքին տէր զորեոց իմոց՝ վստահութ ջորւոյ միոյ և քառասուն դահեկանաց՝ առանց հաշուելոյ զմնձնս մուքը զրամն զորս գողացեալ էի յամենապատիւ քեռ-ւոյ իմոյ ։ Զոր ինչ միանգամ ասաց-ելն զաւաւչինն՝ եղև թողուլ զձորին զնայ մատ հաճոյից իւրոյ այն է յամէ լինեմ ակումբ . բարձի թողի արտաքի զհրամանակն 'ի վերայ պարանոցին , և հանեալ 'ի գրպանէ զդաշնակաւոր իմ սկսայ թուել և վերստին 'ի մէջ գլխարկի իմոյ . Ահա իմ ստորա-տէր 'ի ցնծութենէ , վասն զի չէր իմ երբէք տեսեալ զայնքան դրամս , ոչ կարէի յագել 'ի նկատելոյ և 'ի շօշափելոյ զայնս . Կարծէ քանիցս մնդամն էր յոր համարէի զայնս , յոր ժամ՝ յայլախորհրդոյ ամբարձեալ զօր-ւթիւնս զգաւն իւր՝ և ցուցեալ զա-կանջս արձանագրու 'ի մէջ Ճանա-պարհին . Շարժեալ մարկայ զնա յետ մեջ , ասամանակով զաչս իմ առ 'ի տեսանել զինչ արդ եօք էր . տե-սի՝ զի էր անդրէն 'ի վերայ երկրի գլխարկ մի անդրադարձեալ և վար-դարան մի անձնանի 'ի մէջ նորա . և միանդամայն լսեայ ձայն մի ող-բալի՝ որ ասէր զբանս զայսոսիկ՝ Տէր իմ անցաւոր՝ գթա՛ ապաշխար՝ յողոր-մեցի զօրականի մի հաշմանդ, այրեսեա զթեզ արկ 'ի գլխարկն յայդ զդրամս ինչ , և հատուցի քեզ փոխարէնն 'ի հանդերձեալ աշխարհին . Առ այն դարձուցի զաչս յայն կոյս . ուստի գայր ձայնն , և տեսի 'ի ստորե ցանկի միոյ՝ քսան քայլ կամ երե-սուն հեռի յինէն՝ զօրական ոմն . որ 'ի վերայ երկուց գաւազանաց խաչա-ձեւաց ցցելոց յեցուցանէր զհրացին հրացանի միոյ . որ թուեցաւ ինձ երկայնագոյն քան զնիզակ մի , որով 'նշանակէր լինել յիս . Առ այս տեսիլ՝ որ սարսափեցոյցն զիս , յանկ-չութիւն զբաւեալ զիս առի , թա-գուցի վաղվաղակի զդաշնակաւոր իմ , հանի 'ի գրպանէն քանի մի դրամս և մերձեցեալ 'ի գլխարկն պատարաստա-կան ընդունելոյ զողորմութիւն դաշ-համբեալ ըրխոտնէից , արկի 'ի նա մի զկնի միւսոյն ; առ 'ի ցուցանել զօրա-

կանխէն թէ ամենուստեք վտանգի. զա-մեղաւ նա առատաձեռնութեամբն իւ-րով, և այնքան եղեն արժանաւորութիւնքն զոր ետ նա ինձ, որքան եղեն խնդ-րուածք զորս տայի ընդ կողմն Հօրոց իմոց, առ ՚ի փոխարէնն անձին վարձա-տրութիւն քան զոր հնար էր. բայց զուարթն անձինս պատուելով զհայրթ իմ, ոչ ընթանալ երաշխաւորն քան զոր տայր էր. զի երկրպագին ա-նակութիւն զոր ունէր յանձնաքայլ ընթանալոյ ՚ի նոյնպէս քնքուշ իմոյ, առնելով էր նմա կորուսանել խաղաղ զխորհրդութիւն քաղաքական ընթանա-լոյ.

՚Ի գիտութեան յայտնեաց ոչ զու-շակեցի զգուշի իմն եղև վասն ճանապա-րհին իմոյ, մահուբերելով զի յա-ռաջ քան զձեռնտուին իմ ՚ի Մարա-մնկեա կարէի պատահել այնպէս իմոց և այն տալի ծախսիրութեան։ Կարծ անխոստովանելութեան ինձ յանձնամ քնն-ութիւն իմ, վասն ոչ յանձնելոյ նորա զնա Ջարգապանի մեռ.մ։ Արդարև այս էր, զոր մեռոքամ պարոն էր նոյն ասել, այլ նա ամենայն էր զինու թէ առ-յալ ինձ զձորին իւր, նաւով, յանեցին վասն իմ ծախք ճանապարհին. և ա-ռաւել զայտնեսէ հոգայ, քան զիմանա-լով արկածից, որոյ մարթ էր ինձ պատահել ՚ի գնալն իմ. Աւասիկ առ ՚ի գտանել զօձին մխիթարութեան նա-իոյ հաստատեցին ՚ի մեռ իմ, եթէ յանձնեսցէ ինձ ժամանել ՚ի Պետերբուր-գոյ՝ վաճառել անդէն զձորին իմ. ՚Ի վարձու կալցուլ. և դաշնաւորել ընդ Ջարգապանի մեռմամբ ՚ի դէպս յՈւ-ռուսաց քաղաք. ուստի նախ վար-ձող Ջարգապանն պէտսի ՚ի Մարտոնս-կոյ. Ոչ և չէր իմ երբեք երեւ Յովհաննէս. այլ այն չէին ինձ ան-ծանօթ անուանք քաղաքաց ընդ որս

ունէի անցանել. զի յառաջոյն քան զձեւին իմ առաջնորդեալ էի զալիցանէ։

Հետևեալ գիրն գրեալ ... ՚ի Ներսէս ... փոխադրեալ ՚նոր ...

Առ Աշոտ Գալայեան Աշոտ Բ. Յ.

Որդ լինի, որ թարգմանեալ անուն Շուշանայի հօրն Անտոնայ էի նախկին Պատմաբան ... զգուշէն հետ զրով զաշխարհագրութիւն արարի վասն իմ ըն-տանիքս՝ որ անդր էք այսմն.քն հրա-մանքս նշանաւոր.միջնորդելոս չորք զաւակք և մին զաւակս պայծ.՝ որ լինի ան.թէ հօրն Աւթէն հօգւոյ հա-մար մայրեալ վաղեալ՝ ավէլ, որ զնոյ Շուշանայ իւր էլի հետ զոյ Աղա-հնեայ մանիկ եկին ջոկկի, քանի իւր հաւանելոյ մարդկանց զոյ Աղահան Պ.ուզոյ որդնելով հրամանաց զաս-նի. զերս ամենքին, երկամնք այլ հրամանաց կարգաւ չսաս ամենքին, հաւաքին խոստովանաբար պախս և կա-տարութիւ սաս՝էայէս։ Կոխապէս խն-քին խոստովանեալ որ միայն հրամանոյէն ընդունելութիւն զանի. թէ կամք կոտս ասացելոյ քանի հոգեկառ, էլ քանի հետ բան չունէնա. մին զգերբ ինքն խնդրեալ կայ և զու.ս կատնի մին վէրդ՝ մինչ իւր էլիանթն Աստուծոյ ոչինչ երկուզ չէայ։ Սա էն մարդկոյ, և էն մարդի որդիոյ. որ Մէլիք-Աղեկ քոյն և Աղապարէկ Կոստա-նդին հանդերձ բազմութիւն կանանց Աղահանու զուսպերէլ. սոյա քանի ատանց երկուզեայ. Եթէ բաչխեալ կամ փոխ խորհէլէ Աստուած մի ապագէ, անդ պատահի, բոլորն իւր մերձայ. որ ինքն խորքն. Երկրորդ հրամանքս պարտականաս զերս կորդ.ալոց առան-ձին. քոյ պատշաճաւորութեան մին աս-հանք յաւէրժ ամէնն. ընդամ նշանաւորս

և խնդամիտ էրոյ չենթացանեն. որ
ձէն դուն ընկալի. մինչ էն սահամն
որ դուն լինեք զոյմանս. Նա չափ ա-
ամենքին յայտնեն թէ զնամանանք և
և զնամք սանդրա և գուրգուրա մեն
լինի. որ ձէնձէնդրի ոչ. և անդրա մը-
նացող ընտանեացս սամանց տեանց
դուն գոս. սան թեփեալ թարուքն
բնաւ ձեռ չասա. մարզեց թագաւոր ու-
նենոսա բերք չասեա, որ խորան կատուն
Նթէ կարեկի զնի յինք սասուրս՝ ելեալ.
թէ ոչ սանոսա յինքնա, կամ սանտակել
չնի յետ ձեր անդր խոստանելքն՝ թէ
կեկարադանանք յինքսանուցն՝ կա-
սանոք. թէ ոչ մարկեր Աննար սոյքանք
ունեսա սամանքն դրկոսա զնալ մա-
խեա. սչեսար չնի՝ որ կուխնանան.
մաթյայ մեն եսակեա սանես՝ որ խալխ չե-
մանան՝ սանրա թեթև հրմեն սնենսա.
սամանքն սաա Հայքն Ամբողէ. Օրան-
սրոց իրմնա ձեռք չասա. թաղսա
սանսա մնայ. որ Աստուծոյ ձեր դուրս
գոյեն յետ զասատուրն Հայրաթե-
կու. որանի. եթէ ասնես զսասակէրալ.
անդրա մնացող ընտանեացս նեղութեան
զնի, կամ կենդրացմանն. կաանն դուք
խորարկք եղել. եւ որ սանուն թանդր-
րուսա կանոնեն Նոսով դինեն. ոչ բն-
սանեաց դաշտը չնի. նանքանկաանեմեզ
էլ չէն խնացումսքել. քոլոր սանեն և-
գեսայն րազան թողել փախել. և ոչ ձեզ
որանց զնի. Ա. եղջամեան պետի րա-
նորհի զալթ սակեա, զչասան մեր յիսուս-
նեայէ որ թէնոքայ խնացան զոր որ կայ
ձեզ աթեկայ կասա եւ Նա մարդկայ փառն որ
սմէլանն Ած մեկոյ սպասոքամ՝ սոսորկել
սպէլ. ես քոյն խմ ըխոսկեն կղնայ.
յետոյ եւ անդրա կենամ՝ սպասուքի սա-
կումն և դուք անդրա խաղջն սակումն
մեր մերջն մասն զնին. Նա մասնեսոչ
զալյն մեծնոյ, կամ զոր զնի. Աճ ա-
պաբինելով թաւաքալի սրան, դուն

եկէք. կամ կամք ամէր սա ձեզ
դուն հրեղէն. Նոյ քաղաքիս Հաստա-
տութեան ումեա չկայ զու ք գիտէք.
Տէր Աստուած զոր լինի քաղաքետ
դուրս չի զոյմանս. Զոմերն իւր Փառ-
քըն եթէ ուղիղ մեն սահմանեա մի պա-
հպոյ. նորա քանն խէրայ. ընաւ դու-
նոյա Հեա՝ քան չանձնեա, և ընաւ
մեթյարս յայտնանեա ոչ. որ՝նոքա խ-
մացում կան դասատարհ. ձեզ յետ
կուձեն. և մարդկայ պարապ կան փառն
իւրեանց. Քոս քոր՝նոյանէ անգխոտէի
դուրս զեք՝նոյա ոչէք. չի նենան. ձեզնէ
երկարան նասամ. չաս լինի երդում
կամենն թէ մեք խորայ չենք Հէնց լինի
որ երդումն Հաստատ լինի. և Հաս-
տատ խորար չենն. և Աւգուտն Հեա էլ
չարթունեա, որ թէ դու կամեցար Քու-
զաղ սաա՝ թէ զոյմանն չենք, մեն
զեր յինքսաս ձեր Քաղաքայ սայէ Հա-
մար. նայն գիրն բերի անդր, իւրն ինչ
սպէլնան իւրն լինի, և ինչ խարջ էր որ
սպարել լինի սան չնի Հէնց սանս որ
մարդկայ պարապքաշեմ. և յետ նորա
էլ ընձանէ ազատութեան չէս անտանն.
դու գիտես. Թաքաւոր զբիմ քաղաքանց
ութն Հազար մարդ սելոր կէք անդր.
Հայաստանի Աստուծոյ ամենայն կեանց
քարիզնին. Տուն. սան թագաւոր սորսան
իզին սպրանք. չուր քարոյն թողէք
պատասխ Քանեպանես դուն բերէք.
ընաւ թամանի չասեա թէ ես ինչս
փղանեն սպասե սամ չհասի. կամ փղանն
իմ ինչնայ՝ զոր սասանց սնասանել. զր-
նամ. կամ փղանեցն էս ինչս կուզեմ
ում սաանն ինքսասնն, և սպլեթէ էս-
սանք սպասկեր քանա յետ կենանի. և
մերջն չար զնին. Աւազքն կայայ որ թէ
կամք սաեա չաս խոնարհութեանն զնի.
երբ Հայքն սա փախստեայ, ձեզ իւրն
յանձնէք ապաՀով. նոյն կեսամն
դուս եղանէք. Պարսից որ պաշար ունեն.

նաս է օրէն ուտելիք մեռեալ․ մինչ ձեզ խառայտի երբ․ յետոյ էլոււմն պակաս ուտելիք չէք գտանին․ որչափ փող ու- գեք կոսոյ, գրոս բարձեալ միայն ու- տելիքն ինձ վերայ լինի․ Այսքան բաւական համարեսցի զխոստմանս, բայլն հրամանքը մասնելով կատա- րելու էյ արեւնուսամն չարախոսութեացու- թիւն․ տալու եղել նորէն յետոյն մա- ձեռով որ մերչնմա գնի, ախտախոր ունեն․ զխորս ուսմը․ Յ․Բ

ԱՄՊԵՐ

Նորէն Փոստ․ Ի՞նչ լինամ ինչ եւ փոք- րիկ կայծ մերձ ի Հանգստեան․ բնակիչք նորա սակաւ են, եւ մայրենիք․ Ի շրջակայ ծովու աւրինակս զտանի Ամ- պեր (որ է գեղ․ եւ ծխանիք) պատ- ուական եւ ստաս․ քանզի ի կղզի նորա ստ․ ափն ծովու են մեծամեծ վայրենիք ծառք ի ծովն կայս խառնը- ւեալ․ յորս անհամար բազմութիւն մեղ- ուաց գործեն մեղր եւ մոմ եւ լուծեալ ի ջերմութենէ շողոյ արեգական, մեղրն եւ մոմն ի մասին ի վերաւստ անկա- նանին ի ծովն․ զորս ուտեն մեծա- մեծ ձկունք, ախտախտապէս ջրայնին օձք․ եւ երբեմն անմիջապէս ի բերանս նո- ցա հասնի, զի եւ լեւալ յերեսս ջրոյ ընդ այն բանաս դէպ․ ... այլ ոչ կարացեալ մարսել զմոմն, փոխեն արտաքս եւ ասա այն է ամպերն ձկա- նալի․ զոր բնակիչք անդ ... մինչ յամին փոքրիկ նաւակաւ կամ յետ յայ շուրջ զկղզեաւ խուզարկեն, եւ ի տեսանելն ի հեռաւստ գտեալ․ նաւն երեւալ ի վերայ փոքր տախտակաց գնան եւ վաճառեն նոցա նշանակ խառնեալ․ քանզի ոչ գտանի զայլ խղաւ բաց ի չեղաւ խուզարկ․ Եւ փոխարէն ասնան ոչ զիտան՝ որ

յունիոս համարեալ է ստ․ նոսա այլ եւ- կամի գործոց․ զօրօրհնեալ բոլոր․ կա- ցին․ եւ այլն․ Այս ամպեր գտանի եւ յայլ ծովեզերեայս Հնդկաց շրջակայից․ բայց ոչ այնպէս ստաս եւ պատուա- կան, որպէս ասա․ Երեւ․ Հոտ Դ․ էլ․ 176 164․ Նիրհան 30․

Կոփեալ գրելոց Ռոմին Թոռնեանին Յովհան- նէս Անդրայի Դեւրգեան Կեսարացւոց Աշխար- հու Հայաստանի Աւետարանչաց Կաթողիկոսաց, Ի Պոլսոյ․ Մ․ Գ․ Թ․

ՅՈՒՇԻԹԵՒՆԱՆ Սէր Աստուածային,
Գուն՝ որ լինաս զարմանայի,
Էջ եւ վառեա ըղձակեր մեր,
Բոցով անշէջ համանիցեան․

Որ ի սկզբան Արարչութեան,
Խառնեցար Լոյս ընդ մերթան,
Ծանէերպարան ձոյլոյ նեւթոց,
Ջանջնարհ ծնանել գեղօրան․

Որ ... ի մերձաւորն,
Հեղար ... եղծանարեան,
Իմաստն յաւազան քարոզութեան,
Սրտոյ զոշնորհս առնելոյն․

Իսկ այդ Աստուածդ խնամութեան
Տուր խնդարհեաց մարմնոյն,
Ի գիտութեան Արշամարտութեան,
Կրթել զոգիս մանկական․

Ջանջնարհ խոսել հարցս միրոյ,
Խաղաղասէր սան նըրնան,
Եւ բերեր մարմնոյ մեսկրտ սայրեան
Հաշտ յորինել զամենայն․

Եւ մեր Աստուած խաղաղութեան,
Բնիզ զնրան խորհրդութեան,
Զի մերո սիրով եւ միութեան,
Արդեօք քեզ օծարան․

Թերամեյնել զհնոյ ուխտ
Ծանապարհս Լուսանին,
Խնամութեամբ պարգեւեսցես
Ջամուեր զանել Ճշմարտին․

Իսկ մեզ այսօր փոխան նորին
Հնազանդարանս զԱրքունին,
Տուր Յովհաննէս մեծ Պատրիարգ,
Ձեռ առաջնորդել զմեր հօտն․

Պահպանեալ ըղձամ Աշխ․ Տէր,
Փառաց ի վսեմ արքայութ,
Կեանքը մարմնի յարգարելոց,
Աղքեն եւ քեզ բարեհաճ․

Ամէն․

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ...
Մ․ Գ․ Թովմասեան Վ․ Հրատարակ